

po več let ni sklicala stanovskih zborov. Velike važnosti je bil češki stanovski zbor, ki je veliko storil za deželo. Na Tirolskem, Kranjskem in v Galiciji so dobili nove deželne zakone. Lombardsko-benečansko kraljestvo je vladal podkralj, nadvojvoda Rajner.

Metternich je zatiraval vsako svobodno gibanje, in policijski minister Sedlnicky je dobil mnogo posla. Metternich je hudo nasprotoval načelom narodnega zastopstva, katera so uvedli v nekaterih deželah. Oviralo se je potovanje v inozemstvo, tujce so pa strogo nadzirali, da ne bi zanesli med ljudstvo prevratnih nazorov. Težko je bilo dobiti novih knjig in časopisov, učenjaki in pisatelji pri vladi niso bili priljubljeni. Vladarski shod v Opavi l. 1820. je sklenil zadušiti vsako nezakonito preuredbo v tujih državah. Shod v Ljubljani l. 1821. je dovolil Avstriji ukrotiti Napolitance, Francozje so pa pomirili Špance. Avstrija je prevzela nalog „naravnega čuvaja in branitelja miru“ na Italijanskem.

(Dalje prih.)

Martin in Jera.

(J. Ravnikar.)

Tretje poglavje.

Glejte, pokaže se nečlovek.

Isti dan pride tudi starešina k predstojniku, da vsprejme od njega razne ukaze in naloge, a ta mu reče: „Jutri pridem sam v Kanderse, da odredim bolj natančno, kar je treba za zidanje cerkve.“ Starešina pravi na to: „Milostivi gospod, jaz mislim, da je tukajšnji zidar Lovrek tako preobložen z delom, da za zdaj ne bode mogel zidanja prevzeti.

— „Tega tudi ni treba“, odgovori predstojnik, „kajti v naši vasi je zidar Martin, kateremu sem namenil to delo. Jaz se v obče čudim, zakaj mi že nisi do zdaj včasih priporočal tega človeka.“

Priklonivši se, odvrne Stiskač: „Nisem si upal Vaši milosti priporočati takega zidarja.“

Predstojnik vpraša: „Ali je ta človek kaj prida in se mu sme kako delo zaupati?“

„Zamorete se nanj zanesti, ker je pošten in še predober človek,“ odgovori starešina.

— „Sliši se, da ima tudi dobro ženo. Mari ni klepetulja?“ vpraša predstojnik glasneje.

— „Bog varuj! Njegova žena je v resnici marljiva, delavna in mirna.“

— „Dobro! Jutri ob devetih dopoludne me čakajte na mostu, kjer se ima graditi hiša Božja.“

Stiskač se odpravi vesel na pot, misleč in govoreč sam s seboj: „Glej no, to bode za me molzna krava“; kajti snoval je naklepe, kako bodo denarji, katere bode zaslužil Martin pri zgradbi cerkve, šli v njegov nikoli nasiteni žep. Zato je bilo njegovo prvo opravilo, ko se je povrnil na dom, da obišče zidarja v njegovi hišici.

Bila je že tema, kar potrka nekdo prav močno na zidarjeva vrata.

Jera in Martin sta sedela še za mizo in pred njima so ležali ostanki večerje. Martin spozna takoj glas zavidnega starešine. Prestrašen skrije večerjo v kot.

Jera mu daje pogum, da naj se ničesa ne boji — in da naj se zanese na Matejevo pomoč; ali Martin vender prebledi kakor stena, ko je Stiskač odprl vrata. Ta zavoha precej, kakor kakov lačen pes, večerjo, dela se prijaznega in smeja je pravi:

— „Vama se danes godi dobro. Na ta način se tudi lahko živi brez gostilnice, kaj ne, Martin?“

Ta pobesi oči in molči; no, Jera, ohrabrivša se, govori: „Česa želite? — Čudim se, da ste prestopili prag tako razupite in hudobne hiše, ter da niste svojega ukaza samo skozi okno povedali, kakor je vaša navada.“

Starešina je komaj premagoval svojo jezo —, nasmeje se in reče:

— „Istina je, jaz nisem vedel, da se v tej hiši tako dobro kuha, in če bi se že včasih pridružil in z vama jedel.“

Tako govorjenje razpali Jero. „Starešina!“ odgovori mu, „ti si zavohal našo večerjo in jo nam zavidaš. Mogel bi se sramovati, da greniš človeku jed, kakeršno morda uživa samo trikrat na leto.“

„Saj nisem tako hudo mislil,“ odvrne starešina, smejoč se še vedno; no, čez nekoliko časa nadaljuje bolj resno: „Jera, ti si preveč kljubovalna, to ni lepo za siromaka. Moraš vender misliti, da imam tudi jaz kaj posla z vama, ali nehajmo o tem. Jaz sem se potegoval vedno za tvojega moža, in ako bi mu zamogel s čim kedaj postreči, sem za to takoj pripravljen.“

Jera ga zavrne: „Ti zapeljuješ mojega moža dan za dnevom v svojo gostilnico, da popiva in igra s kvartami; jaz pa moram doma s svojimi otroci trpeti pomanjkanje in prenašati žalost. To je tvoja usluga, s katero nas blagruješ.“

„Sodiš me krivo, Jera“, pravi starešina. „Resnica je sicer, da je tvoj mož malo lahkomišeln, kar sem že rekel stokrat; toda jaz moram v svoji gostilnici dati vsacemu jesti in piti, kdor zaukaže; — mari ne delajo tako vsi gostilničarji?“

„Res je“, reče Jera, „toda sleharni gostilničar ne preti s tožbo in zaporom nesrečnemu siromaku, ako se mu vsako leto dolg ne podvoji, — kakor delaš uprav ti.“

To je bilo že preveč Stiskaču ter jame ves razkačen vpiti na Martina: „Ej, malopridnež, kako li govoriš o meni pred svojo ženo? Zdaj moram za dobroto še slišati, kako mene, starega človeka, taki-le capini in potepuhi ogovarjajo in črné moj pošten glas! Mari nisem v svojem času pred gosposko s teboj obračunal? Dobro, da sem tvoj dolg natančno zabiležil, da mi ga ne moreš utajiti.“

— „Tega nikdo ne misli“ — odvrne Martin. „Jera želi samo, da ne delam novih dolgov.“

Starešina se na to pomiri, ter reče z mirnim glasom: „To končno ni baš toliko zlo; no, ti si mož — in tvoja žena menda ne bode nosila hlač; — tudi ne gre, da bi te vgnala v kozji rog?“

— „Baš protivno“, plane Jera po konci, „jaz sem pripravljena izvleči ga iz roga, to je namreč tvoja knjiga, v katero tako točno zapisuješ njegov dolg.“

— „Naj me le plača“, pravi zopet starešina, — „in precej je rešen iz mojega roga, katerega imenuješ ti mojo knjigo.“

— „To storim tudi v kratkem“, pripomni Jera, „samo naj se varuje novih dolgov.“

— „Ti si ošabna, Jera“, pravi starešina, „toda videli bomo, kam prideš s takim ravnanjem.“ Na to se obrne k Martinu ter mu reče porogljivo: „Kaj ne, ti bodeš rajše doma z ženo kuhal in predel, kakor pa pri meni včasih izpraznil kako čašo dobrega Dolenjca?“

To razsrdi Jero, ter mu reče: „Ti si malopridnež, in tvoj strupeni jezik me prav nič ne žali!“

Zdaj je bilo tudi starešini dovolj, slutil je, da se je moralo nekaj dogoditi, kar je to ženo tako ohrabilo. Hoče oditi; Jera mu še reče: „Imaš li nam morda kaj naložiti v imenu gosposke?“

„Ne, nimam ničesa, kadar se tako misli,“ reče starešina.

— „Kako se misli?“ zavrne ga Jera, smejoč se ter ga pogleda ostro v oko. To zmeša starešino še bolj; ne ve, kako bi se izmotal iz tega škripca. Slednjič se odpravi mrmljaje po stopnjicah, govoreč sam s seboj: „Kaj vraga je danes s to žensko?“

Ves ta prepir Martinu ni bil posebno všeč, še manj pak Stiskaču.

(Dalje prih.)

